

Zápisky z Tombstone

(pro web zaznamenaný deník Viléma Čížka)

27. dubna 1893

Mám toho již po krk. Divné věci se tu kolem mne kupí a já jsem z nich dočista zmatený. Damned confused, jak by pověděli zdejší.

Moje Tonička z toho pláče. Ale jen mně na rameni, nebo když je sama. Potajmu. Před dětmi zatím zdárně předstíráme, že se nic neděje. Ale dá nám to tuze starostí, aby Maruška i Tomáš od toho všeho zůstali ušetřeni.

Tchin'dih zatracený.

Jsem tu v Americe, za velkou louží, v městečku Tombstone už poměrně dlouhý čas. Na podzim se dovrší čtyři léta mého pobytu. Pominu-li začátky, jež byly krušné, dařilo se nám až do nedávného času přenáravně.

Jenže jak mi má nyní býti, naleznu-li před svým prahem slepici bez hlavy, již krev z krku ještě proudem prýští? Zvlášť pokud vím, že to není jenom špatnou náhodou nebo nepovedeným žertem, nýbrž že to musím chápati jako varování, jež končiti může až smrtí?

Když rozumím tomu trochu, ale vlastně to vůbec nechápu?

Moje babička tam od nás, od Strakonic, si – co mi paměť sahá – psala deník. Jako kluk jsem se jí smával, později jsem jenom hlavou kroutil, kde že na to bere čas a proč vlastně to dělá.

A teď tu sedím, palec od inkoustu, i rty od inkoustu, neboť ku psaní jsem se nenarodil, proto si palec utrápeně koušu, a sám cosi smolím do deníku.

Zážitky silné a nebývalé mne nyní potkávají a já jsem pocítil, že setřesu trochu tísně a stressu, co mi sedly na duši, když si čas od času odlehčím na tyto listy.

Já, Vilém Čížek, hodinář od Strakonic, co se z něj za velkou louží stal rancher Will a příležitostný miner, tedy horník. Chovám krávy, pár koňů, něco drůbeže, a naskytne-li se možnost, kutám v Grand Central Mine stříbro, abych přilepšil rodině.

Stříbrné doly, to je úděl i volba tisíců mužů kolem. Jen ne každý má to štěstí, že si svůj dům na vlastním pozemku mohl postavit. Většina hromadně přespává v ubytovnách, daleko od rodin, mají-li jaké.

Práce, ta i ta, je to těžká, ale rodinu tím užívím. Líbí se mi tady.

Vlastně líbilo. Až do těchto chvil. Bojím se a raději bych zase bojoval s nouzí tam ve Strakonicích. Tam u nás. Doma.

Tchin'dih zatracený.

28. dubna 1893

Babička od Strakonic, Anežka se jmenovala, si do svého deníku psávala kdejakou drobnost. Že prší. Nebo že se zaběhl sousedovic pes. A že zase přiběhl.

Inu, proč ne, jenže ona celický svůj život na jednom místě, v jednom domku strávila. Proto i drobnosti v jejím životě zdály se jí býti zásadní. To samé by potkalo i mne. Jenže přišla krise, práce nebyla a já nemohl pořádně svou rodinu uživit.

Tak teď zkusím popsat, jak se to stalo, že obyčejný kluk Vilém Čížek, hodinář z Čech, už čtyři léta šlape po Arizoně a místo Dobrý den nebo Dejžto pánbů zdraví Good morning a How are you.

Zkrátka žádný zaběhnutý pes, nýbrž vyprávění, kde o dobrodružství nouze není.

Z dálky až do Čech zvěsti dorazily, že v Americe je práce dosti a šance pro každého, kdo se jí nebojí – a půda zdarma. Já před prací nikdy neutíkal, Toničku změna nestrašila, dětem bylo šest a sedm, na dlouhou cestu jsme si s nimi již troufali. Proдали jsme, co jsme mohli, od příbuzných si vypůjčili a koupili lodní lístky do Ameriky.

S sebou jsme si vzali jen to nejnnutnější (já věci ze své tajné dětské skrýše v podkroví domku neopomněl) a vydali se do Nizozemí. Odtud, z Rotterdamu, vyplouvala naše loď na americké východní pobřeží.

Po dvou týdnech plavby – přivydělal jsem si trochu opravou hodinek jistému zámožnému cestujícímu – a několika dnech na železnici jsme vystoupili v Tombstone, státě Arizona.

Ze Strakonic, města prastarého, jsem se přesunul do městečka tuze, tuze mladého. Vždyť tehdy slavilo sotva jedenáct let!

Nyní již se usmívám, když vzpomenu zdejší začátky, však do smíchu mi po příjezdu nebylo.

Tombstone leží v krajině mezi horami, povětšinou suché. Vůkol skály a nedaleko mexická hranice, přes niž smugglers a cowboys pašují koně, zbraně a alkohol.

A do toho já, cizinec se ženou a dvěma malými dětmi, neznalý řeči a nezběhlý ve farmaření. Chvilí jsem přemýšlel, zda nejsem až příliš drzý a nepřecenil jsem své síly. Zda nebylo to špatně zvážené riziko, do něhož jsem svou rodinu uvrhl.

Allen Street, hlavní ulice, kde se nikdy spát nechodilo, v ní tančírny, herny a saloony a v nich cowboys s whiskey v krvi a nabitým koltem u pasu. Život, tedy hlavně ten cizí, pro ně neměl velkou cenu. Nejdřív se střílelo, teprve pak přemýšlelo.

A kdesi za humny indiáni, rudí muži zrození k boji.

Járku, Viléme, teď ukaž, že jsi chlap!

I tell you, Will, now you can show you are the man!

Jenže to jsem tenkrát povědět neuměl...

Okamžik – někdo sem přijíždí a koně nešetří. Je to indián. Bojovník z kmene Navajo. Bezpochyby. Něco se děje.

30. dubna 1893

Ve čtvrtek (dnes je neděle) za mnou přišel vetešník Sam, ať mu dám na dluh krútu. Na dluh nedávám, povídám mu. On asi tuto odpověď čekal, neb bryskně sáhl do kapsy a vylovil skla v obroučkách s nožičkami a odvětil: Vezmi si tyto glasses. Všiml jsem si, že tvůj zrak, ač ještě mladý, nutí tě mhouřit oči a oddalovat titěrné věci či noviny při čtení. S tímto však bude tvůj zrak opět ostříží! A skutečně – zrovna nedávno jsem si říkal, že na hodinářskou práci bych si bez lupy již určitě netroufl, ale s těmito skly by to byla hračka! Vždyť i psaní mi jde mnohem rychleji a nepíšu takové kravince, jak by řekl náš pan učitel. Samovi jsem dal krúty hned dvě.

Ten bojovník z kmene Navajo, jenž před dvěma večery tryskem vtrhl na náš ranč, se jmenuje Bidziil.

„Čilajlí, pojed' se mnou,“ říká mi mým navajským jménem. Hlas i jeho tvář prozrazují, že je špatně.

„Co se stalo?“ otáží se.

„Tchin'dih napadl náš tábor!“ točí se na svém koni. Má naspěch.

Zle mi je. Horko. Víím, že tohle k dobrému konci nemíří. Tonča bere děti stranou. Podívám se na ni, ona na mne, kývneme se na sebe. Dej na sebe pozor, říkají její oči.

Beru svého koně. Říkám mu Mikeš. Je to připomínka domova. Mikeš je černý jako kocour, co pobíhal po strakonickém dvorku tam u nás, taky to přesmyčka slova Šemík je – a to byl přece nějaký kůň!

Jedeme rychle, na koni jsem se tu již naučil velmi obstojně, a nemluvíme. Ze sedla to jde obtížně a navíc Bidziil (jeho jméno znamená On je silný) žádný velký rozprávěč není. Stačím si povšimnout, že pravý rukáv jeho oděvu je popálený a potřísněný.

Neptám se. Víím, že se to dozvím.

S Navaji jsem přítel. Dokonce do náčelníkova hoganu, obydlí z klád a rozměklé hlíny, kdykoli vstoupiti mohu.

Nedlouho po svém příjezdu vytáhl jsem totiž dočista náhodou z řeky, toho léta byla voda silná a hluboká, malé dítě Navajů.

Proto říkají mi Čilajlí. To v jejich řeči značí „vodní pták“. Až mě to propojení zarazilo. Čilajlí a Čížek. Podobnost pozoruhodná ve výslovnosti stejně tak i ve významu. Když to Navajové zjistili, nepochybovali, že mé kroky z té velké dálky řídil Veliký duch kmene Dené, jak si Navajové sami říkají.

Přijíždíme s Bidziilem k San Pedro River. Přebrodíme ji, nyní silná ani divoká není, a netrvá dlouho, sesedáme z koně mezi navajskými hogany. Některé stěny jsou pobožené a zbarvené do fialova.

Uprostřed tábora leží slepice bez hlavy.

Tuším, co se přihodilo.

Jdeme k hoganu náčelníka. Narbona již uvnitř sedí, v kruhu spolu s ním mlčky pak dalších pět mužů. Samí moudří Navajové.

Narbona na mne pohlédne. Zažil toho hodně, avšak i z jeho tmavých očí vylézá neklid.

Dlouho ticho je, jenom oheň občas zapraská. V chýši to nevypadá tak, jak jsem byl navyklý. Pak Narbona promluví. Hovoří řečí Navajů a já mu příliš nerozumím.

Ale jedno slovo se vrací stále a dokola.

„Tchin'dih,“ opakují Narbonova ústa.

Hovoří i ostatní. Ač nerozumím, pochopím, že se dohadují. Jsou zmatení.

Když pak s náčelníkem ostanu sám, odvypráví mi, co se přihodilo.

„Muži byli na lovu. V táboře zůstali starci, ženy a děti. Všude byl klid. Pojednou ozval se však divoký skřek a fialový jazyk ohně vletěl do jednoho z obydlí. Druhý skřek, divočejší ještě, a jiný hogan se ocitl v plamenech. Neumíme si to vysvětlit. Však mnohem divněji je, že vnitřek mého hoganu i hoganu Hah-tah'lihova, šamanova, se změnil. Věci neležely na svých místech. A kůže rozpárané byly a všechny předměty rozbité.“

Náčelník se odmlčí.

„Proč to říkáš mně?“ ptám se.

„Protože jsi jediný, kdo jej předtím viděl,“ odpoví mi. „Mysleli jsme, že jsi byl omámen. Tvá ústa však nelhala. Je tady.“

Jeho jméno nevysloví, leč oba je známe.

Je to Tchin'dih.

Strach a mráz Navajů. Zlý duch, jenž se zjeví jen proto, aby kmeni přinesl nedobré časy. Dlí již od dětství v hlavě každého Navaja. Proto jindy klidný Narbona ztrácí na jistotě...

Narbona má pravdu. Tchin'dih jsem opravdu viděl.

Jel jsem tehdy, rok tomu již bude, právě do města, vzdáleného asi dvě míle, vyzvednout rodinu. Tonča tam s dětmi nakupovala zásoby. Cesta vede údolím podél Dragoon Mountains, Dračí hory řeklo by se česky. Dlouhý skalnatý pás se spoustou jeskyní a soutěsek na první pohled skrytých. Místo trochu osamocené, strašidelné zčásti.

Když jsem se dostal asi tak na půl cesty, zprava od skal povšiml jsem si světla. Podivného, nachového svitu. Že jsem neměl úplně naspěch a zvědavost mnou lehce cloumala, pohnal jsem koně ke skalám. Jak jsem se blíže a blíže dostával, dolehly ke mně i skřípavé zvuky.

Z koně jsem seskočil a ponechal jej opodál, to aby mne případně neprozradil. Šel jsem obezřetně. Skály jsem neznal, ač jsem je měl po léta nadosah. Vklouzl jsem mezi vysoké stěny. Zvuky, odrážející se od skal, v tom stísněném prostoru zprudka zesílily.

Pak však najednou ustaly. Šel jsem dál. To ticho nahánělo větší hrůzu než předchozí skřeky. Zatáčka doprava – a přede mnou se otevřel kruhový prostor. V jeho středu ležel balvan. Už jsem chtěl udělat krok do volného prostoru, když zpoza kamene kdosi vyskočil na jeho vršek.

Kdosi, nebo cosi.

Bylo to obludné. Tři hlavy to mělo, ta prostřední strašlivě vypadající, žhnoucí oči, fialově to svítilo a na dálku plivalo oheň.

Jak jeden plivanec dolétl téměř až ke mně, vykřikl jsem. Tlumeně sice jenom, ale dost na to, aby se to stvoření zarazilo a své hlavy namířilo směrem ke mně. Přímo ke mně.

Nečekal jsem. Možná Franta Štibrochů od nás od Strakonic by se té potvoře postavil, ale to byl obecní blázen. Mazal jsem zpátky soutěskou, sám na sebe našťvaný, že jsem koně tak daleko nechal, a pelášil jsem, jak jsem jen mohl. Na Mikeše jsem dosud nikdy tak svižně nenaskočil. A pak ho hnál tryskem. Bez ohlídnutí. Jen kupředu, stále kupředu.

Do města jsem se přičítal během okamžení. Na Allen Street zrovna se konalo shromáždění jakési a já do něj vtrhl. Musel jsem vypadat tuze vyděšeně.

„Co se stalo, Wille?“ otázal se starý Carl Richards.

A tak jsem jim vyprávěl, co jsem právě viděl. Přerývaně jsem mluvil. Trochu z vyděšení, také anglická slova jsem občas hledal. Už jsem se domluvil bez obtíží, leč výrazy jako příšera, skřek a škleb, ty jsem dosud nepotřeboval.

Možná o to víc lidé se soustředili. Po chvíli jich kolem mne byla snad stovka nebo ještě víc.

Vyprávěl jsem o fialovém světle, skřecích, cestě soutěskou. A příšeře té podivné. Monster, tak jsem o ní hovořil.

„Tchin'dih,“ prohlásil tlumeně, ale přec docela slyšitelně starý Carl.

„Tch... Tch what?“ ptal jsem se já i ostatní kolem.

„Tchin'dih,“ zopakoval Carl a pozornost se teď strhla k němu.

„Zlý duch Navajů. Tříhlavec, zrozený z ohně, co seje zkázu. Navajové jím straší své děti, leč i dospělí z něj mají hrůzu. Z kmene od řeky, co vím, ho ještě nikdo nespatriil. A ani nikdo jiný. Až teď, zdá se, tady Will,“ kouknul na mne.

„Koho si Tchin'dih vyhlédne, toho těžké dny a možná i smrt čekají,“ pokračoval Carl. „Slepici bez hlavy mu předhodí a tím najevo dá mu, že jej dřív či později uchvátí.“

„O čem tu je řeč?“ ozvalo se najednou.

Byl to sheriff Jeff.

„Koukám, nějaké srocení tu vidím. Stalo se něco? Právě jsme přijeli a zdá se, že jsme o něco přišli,“ ukázal na tři pomocníky ze svého sheriff office – Brada, Dicka a Sama.

A tak jsem znovu spustil a podrobně zopakoval, co jsem viděl. Ani sheriff Jeff neznal legendu o Tchin'dih a převelice se divil tomu všemu.

Hned rozhodl, že mne i mou rodinu na náš ranch vyprovodí. Cestou jsem mu musel ukázat, v kterých místech jsem se odklonil od cesty a vstoupil do skal. Sheriff Jeff mi pak navrhl, abychom se ráno setkali a společně se to podivné místo prozkoumati vypravili.

Tak se také stalo. Stejná soutěska, stejný prostor, i ten balvan vprostřed ležel. Jenže tady podobnosti veškeré končily.

Po Tchin'dih, či cokoli to bylo, ani stopy. Ani po ohni, jenž to „monster“ plivalo.

„Kde přesně jsi stál a co přesně jsi spatřil?“ zajímal se sheriff.

Vše jsem mu dopodrobna znovu popsal a v tu chvíli nebyl jsem si vůbec jist, zda na mně nepohlíží jako na pomatence či dokonce lháře, jenž se někde a nějak doslechl o legendě o Tchin'dih a nyní se dělá zajímavým.

Po čase jsem poznal, že má domněnka byla mylná. Přesvědčil jsem se o tom pevně, neboť s Jeffem se z nás stali dobří přátelé. Nebál bych se dokonce napsati, že podnět k bližšímu seznámení přišel z jeho strany. A to přesto, že on sám se těšil přirozené úctě, jež nevycházela toliko z jeho váženého úřadu, a já byl přistěhovalcem z jiného světa.

Na důvod jsem se nikdy neptal. Ale byl jsem tomu rád.

Článek o tom, kterak jsem spatřil Tchin'dih, objevil se dokonce i na titulní straně The Nugget, zdejších novin.

S titulkem „Will Cizek saw the monster!“

Častěji jsem pak za Jeffem do města jezdil, a to i s rodinou. Jeff například vyprávěl mi o přestřelce u O. K. Corralu – Gunfigh at O. K. Corral. Na vlastní oči viděl, jak se bratři Earpové střetli s cowboys a slavně zvítězili. Maruška i Tom hltali tuto historku bez dechu a chtěli ji pořád dokola poslouchati. A já musím přiznati, že mne jejich neodbytnost pranic nevadila. Bylo to tolik vzrušující.

Díky Jeffovi poznal jsem lépe rovněž život v Tombstone i tamější obyvatele.

Starého Carla, jenž pamatoval, co jiný ne.

Paula, pana učitele, který za nimi občas i domů zaskočil a s dětmi si povídal, aby lépe ovládly jazyk anglický.

Boba, Mika, Johna, Charlieho, Teda, Davea, Joea – tihle všichni drsní chlápci daleko od rodin dřeli každý den v dolech a po večerech, když jim síly zbyly, se přišli poveselit do města.

Tam na ně čekali barman Brad, a ano, taky Sue, Kimberley, Rachel, Elisabeth, Susan a další děvčata k obveselení.

Po městě se potulovali též cowboys. Chlápci na hraně zákona či spíš už za ní. Když ti se objevili, sheriff Jeff vždy zbystril. Cowboys se nestarali o dobytek jako ranchers nebo farmers. Jen jej kradli a pašovali přes nedaleké hranice mexické. Zvlášť bratři Billy a Frank Brooksovi každým svým příjezdem přinesli do Tombstone neklid.

Jeden aby se bál, že skončí na Boot Hill.

A taky provozovatel prádelny Chi, muž až z Číny, tu bydlel. Takového jsem jaktěživo předtím neviděl.

Černochoť potkal jsem předtím už několik, ale takového muže dosud nikdy. Že jinak vypadá, to nevadilo by mi. Že však podivně se chová – tak tajně a vychytrale – to šlo mi proti srsti.

A já zase seznámil Jeffa s Bidziilem. I z nich dvou se postupem času stali dobří přátelé.

Tohle všechno – setkání s Tchin'dih a spřátelení se s Jeffem – stalo se ještě předtím, než Tchin'dih přepadl tábor Navajů.

Proto pro mne Narbona nechal poslat Bidziila. Abych náčelníkovi ještě jednou a znovu podrobně pověděl, co jsem tehdy v Dragoon Mountains viděl. A hlavně, jak zněly ty skřeky, co se mezi skalami nesly.

Já mu však nesu zprávu jinou.

„Narbono,“ táži se, „může Tchin'dih mít za nepřítele i člověka, jenž nepatří k Dené, k Navajům?“

„Proč se ptáš?“ diví se Narbona.

„Před dvěma dny ležela na mém zápraží slepice bez hlavy!“ řeknu a hledím, co udělá s ním ta zpráva.

Účinek je větší, než jsem se domníval. Narbona je vyděšen. To mi na klidu pranic nepřidá.

„Tchin'dih nechce ušetřit ani přátele svých nepřátel,“ zašeptá.

24. června 1893

Číňan Chi se mi ještě víc nelíbí. Při nákupu u George pozoroval mne. Snažil se býti nenápadný sice, ale já si jej všiml. Když jsem se naň zadíval, uhnul rychle pohledem a za rohem se ztratil.

Jeff povídal mi pak, co u mne vzápětí vyvolalo podezření ještě větší, že zahlédl pana Chi nedaleko od mého ranče.

Ještě zůstanu trpělivý trochu, roste však ve mně přesvědčení, že začnu ve věci této jednatí.

Ovšem rovněž musím uznati, že nyní podezíravě hledím na kdekoho. Miner Joe, zjistil jsem docela náhodou, zcizil teď na jedné farmě slepici. Sice ji snědl – ale neměl s ní ponejprv jinačí úmysl?

A pak bratři Brooksovi. Jsou zase ve městě. Tehdy, když se na mém zápraží slepice objevila a dva dny poté Tchindih napadl tábor Navajů, pobývali tu rovněž.

Bavili jsme se o lecčems nedávno v Arcade Saloon. Spousta mužů má za to, že Tchindih opravdu je zlý duch, ale že nebezpečí žádné nám nehrozí, neboť spadeno má pouze na indiány. Bezhlavou slepici před svými dveřmi jsem smlčel.

A mimochodem, skromnost stranou, pro město sestrojil jsem velké hodiny. Přímo na největší kostel, ten katolický. Orloj to úplně není, ale Tonča mi přesto říkala mi Mistře Hanuši.

12. září 1893

Od posledního zápisu nestalo se nic pozoruhodného. I proto jsem se na tak dlouho odmlčel. Rovněž v dolech jsem kotal a práce taková člověka uondá velice.

Tchindih mlčí. Dvakrát navštívil jsem Navaje, ani ti nic podivného nezpozorovali. Narbona však zůstává opatrný.

„Bay'soh,“ řekne si pro sebe, když o tom spolu mluvíme.

„Co to znamená Bay'soh?“ táži se.

Jen zavrtí hlavou. Bavit se o tom nechce.

Tanečnice Sue zmizela, leč to nikterak nevybočuje ze zvyklostí. Tyto dívky často pojednou rozmyslí se a město opustí. Koneckonců, Sue to na koni uměla náramně a jeden skutečně ve stáji vedle kostela chybí.

29. října 1893

Dnes v The Tombstone Epitaf psali, že se otevírá Grand Hotel. Velký přepych. Bruselské koberce na podlaze, drahé zábradlí, hedvábí na stolech, ořechový nábytek, teplá tekoucí voda... Jo, Tombstone rozkvétá.

Nazítří jedu s Narbonou lovit ryby. Přál si to.

10. listopadu 1893

Lovíme s Narbonou níž po proudu San Pedro River, tam, kde se řeka dvakrát zprudka ohýbá. Jsme sami, nedaleko však stráží dva bojovníci. Bidziil, můj přítel mezi Navaji největší, je jedním z nich.

Mlčíme. Narbona neplýtvá slovem, když ho není třeba. Zvědavost má však nade mnou vrch.

„Co znamená Bay'soh,“ ptám se podruhé?

Narbona se na mne upřeně zadívá.

„Poklad Navajů. Záloha na zmírnění zlých časů, jež dozajista přijdou – bez ohledu na Tchin'dih. Washingtoně Nah-tah'nih,“ tak říkají Navajové americkému prezidentovi, „je dobrý muž, ale doba našemu národu nepřeje,“ říká Narbona.

Chtěl bych mu jeho názor vymluvit, ale lze to jenom těžko. Má pravdu.

„A ty myslíš, že Tchin'dih o pokladu ví a jde si pro něj?“ zní má otázka.

„Tchin'dih opravdu existuje... Zabíjí z bílého koně a...“

Zarazím se – a zbytek odpovědi už nikdy neuslyším.

Zazní totiž skřek, jenž dobře znám. Následuje výstřel. Narbona se svalí k zemi. Jeho oděv se zbarví od krve do ruda, avšak také se na něm rozlije skvrna. Je fialová.

Na protějším břehu se objeví tři hlavy. Tři hlavy a tělo Tchin'dih. Sedí na bílém koni.

Všechno to trvá vteřinu, dvě.

Narbona se nehýbe. Skáču do křoví, abych se chránil. Očima projíždím druhý břeh. Pak je mi najednou horko.

Než po ráně do zátylku padnu k zemi, dojde mi – Tchin'dih jsou dva.

Bratři Brooksové, napadá mne.

Probouzím se. Nade mnou stojí Billy Brooks. Hned si všimnu jeho fialových fleků na rukávech. Chci po něm vyskočit. Nejde to. Zarazí mě bolest a taky Jeff. Jeho hlava se objeví vedle Billovy.

Chválabohu, šeriff je tady.

„Jeffe, zastřelili náčelníka Narbonu,“ vykřiknu naň.

„To vím. Kdo?“

„Byl to Tchin'dih, ale... Byli dva. Jeden střílel z druhého břehu, druhý mne tady praštil do hlavy. Myslím, že to byli Brooksovi.“

Billy Brooks vyvalí oči.

„Cože? Když jsme sem s Frankem přijeli, docela náhodou,“ ošívá se, „už tu ten indián ležel. A tady Willa jsme si všimli až o dost později,“ chrlí ze sebe Billy.

„Proto jsme taky mazali pro tebe, Jeffe. Bylo nám jasné, že to na nás budete chtít hodit,“ přidává se Frank.

„A proč máš, Billy, fialové ruce?“ táže se Jeff.

„Jak jsem zkoušel, jestli ten rudoch žije,“ odpovídá Billy.

„Cowboys, stejně půjdete se mnou,“ říká Jeff a vybízí své pomocníky, aby oběma bratrům sebrali zbraně.

Skláním se nad Narbonou. Bay'soh, pomyslím si. Jestli ten poklad opravdu měl být důvodem jeho smrti, pak se ptám:

Co tím Tchin'dih získal, když náčelníka zahubil?

Cožpak teď lépe dokáže dostat se k bohatství než za jeho života?

A konečně – kdo všechno ví, kde se Bay'soh nachází?

20. prosince 1893

Nepsal jsem delší čas, neboť smutek mne pohltil.

Co stalo se nového?

Bratři Brooksové byli propuštěni. Zlost mnou cloumala, leč nic jsem s tím nenadělal. Jeff prohlásil, že nemá dostatek důkazů k jejich obvinění. A připojil, že stále musíme mít v patrnosti, že na vině může být démon Tchin'dih.

Navajové pohřbili náčelníka Narbonu. Jeho nástupcem stal se mladý Shilah. To znamená v jejich řeči bratr. Náčelníkem chtěl být i můj přítel Bidziil, leč kmen zvolil si Shilaha.

Znám ho. Je to dobrý muž. Mám v plánu s ním promluvit o tom, co mi chvíli před svou smrtí řekl Narbona. Mluvil jsem i s Bidziilem. Ještě má bouli za krkem – i jeho kdosi praštil a omráčil, když jsme s Narbonou rybařili.

Ani on tak záhadě k rozluštění nepřispěje.

Vyhledal mne Hah-tah'lih, šaman. A dal mi šavalí – takový dutý váleček s kamínky uvnitř. Vlastně takový rytmický hudební nástroj. Prý to bylo přání Narbonovo, kdyby se mu něco zlého přihodilo. Překvapilo mne to, ale už se svého přítele nezeptám, co jej k tomu vedlo.

Schovám jej dobře ke svým nejcennějším předmětům. Jako jsem měl ve Strakonicích svou tajnou skrýš, i zde jsem si ji pořídil. Mám v ní menší truhlu a v ní zase pár věcí, jež mi jsou blízké – fotografii své Toničky, rodinný zlatý křížek pro novorozeně, krabičku s českou hlínou, podkovu od Strakonic pro štěstí, kámen ze zdejších stříbrných dolů, malou dřevěnou sošku a Narbonův náhrdelník. Jednou to vše odkážu svým dětem. Na památku, pro vzpomínku.

Na Narbonu stále myslím a občas se zajdu podívat na místo, kde byl zavražděn rukou Tchin'dih. I když tomu nevěřím. Oba břehy prošel jsem pečlivě.

Stále mám spadeno na bratry Brooksovy. A Chi, čínský majitel prádelny, mne stále sleduje. Takový střízlík podivný, od pohledu Istivý. Přijde mi, že něco ví.

15. ledna 1894

Náladu mám pořád spíš mizernou, ač najevo se to snažím příliš nedávat. Snad zítra se mi aspoň trochu zlepší. Jedeme všichni, tedy i s Tončou a oběma dětmi, do Tombstone na slavnost.

Město slaví patnáct let od svého založení. Maruška i Tom se těší a jim to nechci kazit svou chmurnou náladou. A ani nekazím. Dobře se bavím i já. Jsou tu snad všichni, které znám. Samozřejmě Jeff. Drží slavnostní řeč a nakonec nechává telegrafovat zprávu o výročí a slavnosti do samotného Washingtonu.

Jeff nás potom zve i na oběd. Řeč se stočí i na Narbonu. Vrahy, ať již to kdokoli provedl, prý jenom stěží chytí.

Zmýlená neplatí. Předchozí řádky psal jsem na verandě před třemi hodinami, možná delším časem. Už jsem šel spát, když jsem si povšiml, že někdo byl v mém domě! Některé věci byly zpřeházené – jemně, trochu jenom. Ten, kdo tu byl, se snažil zůstat nenápadný.

Ale nepovedlo se mu to.

Nevím, co přesně hledal. Nevím, zda něco zmizelo. A vím, že nic z toho, co by mi opravdu chybělo, tu neschází.

Jenže takhle to dál nejde! Zítra půjdu za Jeffem!

Mluvil jsem s Jeffem. Pověděl jsem mu o vloupání, které se odehrálo během včerejší návštěvy slavnosti ve městě.

Rozčílilo jej to.

„Ztratilo se ti něco?“ tázal se mne.

„Nic,“ odpověděl jsem.

„A máš tušení, co by mohli ti lupiči chtít? Kdyby šli po penězích, vzali by alespoň něco málo cenného,“ přemýšlel správně.

„Nemám,“ pověděl jsem po pravdě.

Moje tajná schránka je totiž cenná pouze pro mě osobně, jinému užitek by nepřinesla.

„Mám však pocit, že to má spojitost s Tchin'dih. Na každý pád velmi zvažuji stěhování,“ řekl jsem.

Viditelně jej to zaskočilo.

„Přijď vpozdvečer, nyní mám nějaké povinnosti. Zkusíme vymyslet, co s tím,“ pozval mne.

18. ledna 1894

Píšu až po třech dnech. Události nabraly spád směrem, který mne vyděsil.

V čase večere skutečně dorazil jsem do Tombstone. S Jeffem seděli jsme asi dvacet minut, ne déle.

„Tchin'dih!“ ozve se náhle.

S Jeffem jsme strnuli. Tchin'dih, indiánský démon, přímo ve městě. Za denního světla?

„Tchin'dih vykrádá banku!“ volá vyděšený hlas.

Běžíme s Jeffem k bance na Allen Street – je jasné, že se tam opravdu cosi děje.

Po chvíli vyběhají vyděšení lidé. Ukazují za sebe, ku dveřím banky, a volají „Monster is there! Tchin'dih! –

Příšera je tam! Tchin'dih!“

Sheriff Jeff mi podá pistoli se slovy: „Hlídej východ.“

Zmizí. Nechápu kam.

Po chvíli se ozve výstřel. Jeden. A výkřik. Výkřik muže, jenž umírá.

Zvuk šel zpoza banky. Kdo je nablízku, běží tam.

Na zemi leží Tchin'dih, tři šklebící se hlavy bez známky života a hrud' prostřelená Jeffovou zbraní. „Věděl jsem o zadním východu,“ vysvětlí Jeff.

Pak pomalu přistoupí k Tchin'dih. Sáhne tam, kde tuší hlavu. Nahmatá masku. Sundá ji. A pod ní vidí tvář svého prvního pomocníka – Brada!

Úžasem vykřiknou všichni přítomní. Už jich je plný plácek, dobré tři desítky překvapených diváků. Nikdo však není vyděšenější než Jeff. Ohromeně zírání na vyjevenou tvář svého podřízeného.

„I já na tom mám svou vinu. Jak jsem to mohl jenom nevidět,“ ptá se sám sebe.

„To si nevyčítej, Jeffe, za to nemůžeš,“ utěšuje ho jeden muž z davu.

„Vlastně jsi to vyřešil,“ souhlasí jiný.

Jeff ale jenom zklamaně odchází.

Čtyři siláci pak berou Tchin'dih, ale vlastně Brada, a nesou ho na Allen Street. Aby všichni viděli, jak to všechno bylo.

Dav je doprovází.

Zůstávám sám. Procházím se po místě, kde skončil příběh indiánského démona Tchin'dih. V trámu nacházím kulku, jež prolétla Bradem a zůstala trčet.

Beru si ji domů. Mám na to tak trochu nárok. Schovám si ji do truhly.

28. ledna 1894

Předchozí list jsem raději vyřizl a schoval na bezpečném místě. Do rodné hroudy. Věci na něm napsané, přečtené některými osobami, znamenají mou jistou smrt.

Trochu jsem se ptal a všechno mi došlo.

Všechno do sebe zapadá.

Ještě že tu nikdo neumí česky.

OBSAH VYŘÍZNUTÉHO LISTU NALEZENÉHO LOUKAŘI:

25. ledna 1894

Šílené!

Číňan Chi, tak dlouho mi podezřelý, sdělil mi před třemi dny, že na prádle jisté osoby (a prozradil které) objevil drobné, stěží postřehnutelné fialové skvrny. Shodné s těmi, jež po sobě zanechává Tchin'dih.

Napadlo mne proto porovnat kulku ze zbraně, jež zabila Brada, s kulkou, co ukončila život Narbonův. Tu nakonec totiž našel jsem při svých pochůzkách nedaleko místa činu u břehu řeky. Pro mé hodinářské oko to byla hračka. Výsledek je strašlivý – jsou shodné!

Co to znamená? Banku sice v přestrojení za Tchin'dih přepadl Brad, ale za vším stál – sheriff Jeff Carrillo! Můj nejlepší přítel v Tombstone! To jemu patří šaty, o nichž mluvil Chi. Ten mi navíc řekl, že zaslechl jednu hádku Jeffa se Sue (že prý to jeho milenka byla) a slovo Tchin'dih. Chi si myslí, že proto musela zemřít.

A kdybych snad stále chtěl váhati, Hah-tah'lih, šaman Navajů, mne vyhledal a oznámil mi, že Bidziil zradil strašlivě kmen – spojil se s Jeffem. Byl to on, kdo mne praštil, když zabili Narbonu.

Přepadení banky patrně vymyslel Jeff proto, aby naoko zbavil kraj Tchin'dih a zabránil mi ve stěhování. To jej asi děsilo.

Ale proč? Musí v tom být Bay'soh. Ale copak jej mám?